

Золото з океану

Микола Яненко

На Далекому Сході, біля неспокійних вод Тихого океану, втиснулось між гори невеличке селище Преображення. Шум солоних вітрів і морського прибою майже не вщухає тут. Влітку чи взимку, навесні чи восени там рідко кого застанеш удома. Живуть тут рибалки. Далеко в безкрайому морі ловлять вони рибу.

У мальовничому цьому краю я вперше ступив на борт рибальського судна — траулера.

Певна річ, дуже кортіло дізнатися, в які ж моря ми рушаємо.

— Ідемо на північ, до берегів Аляски,— відказав мені капітан.— Золоту рибку ловитимемо.

Я недовіжливо поглянув на нього. Він помітив це і запевнив:

— Так, так, не казку кажу тобі, а правду...

Багато-багато днів громаддя хвиль із шипінням перекочувалось палубою нашого судна, аж доки на обрії білими хмарами вималювалась засніжена Аляска. Чорні кам'яні береги її, вимиті штормами, холодно стріли нас.

Рибалки витягали з трюмів на палубу сіті, капітан годинами не залишав штурманської рубки. І коли серед рибалок заходила мова про нього — у відповідь чулося одне і те ж:

— Капітан шукає рибу.

Бувалий рибалка збагнув би, про що мовиться, а я на судні новачок. Отож і пішов до штурманської рубки — подивитися. Бачу: капітан ходить занепокоєний від одного приладу до іншого і час від часу командує матросові, що біля штурвалу:

— Ліворуч... праворуч... так тримати...

Аж ось капітан зупинився, полегшено зітхнув, витер спітніле чоло, знову кинув:

— Так тримати.

І всміхнувся.

А перед очима в капітана ніби й не було нічого особливого. З невеличкого приладу повільно сповзала довга вузька стрічка паперу, і механічний олівець раз по раз ставив на ній риски. Аж ось частину того вузьенького аркуша було геть замальовано.

— Бачиш,— не обертаючи до мене голови, промовив капітан,— цей прилад зветься ехолот. Чорним кольором він позначив морське дно. Рибалкам конче треба знати, яке воно під ними,— рівне чи, може, горбисте. Сіті ж можуть зачепитися за виступ підводної скелі і пообриватися. А чорні цяточки — то риба. Це вона ще дуже глибоко плаває, та скоро ти її побачиш у нас на палубі.

Капітан наказав стерничому розвернути судно. Потім натис на якийсь важіль, і вмить угамувалося незвичне для новачків здригання корпусу. Я здогадався, що це вперше з початку рейсу перестав працювати головний двигун. Судно поволі погойдувалося на хвилях. Капітан виглянув на палубу з ілюмінатора і звелів рибалкам:

— Сіті за борт! Під нами косяк риби.

За кілька хвилин запрацював двигун, і потягло судно по дну морському сіті — трал. Я нетерпляче чекав, як же витягатимуть перший улов, та вже настав час заступати мені на вахту,— так на судні зветься зміна на роботі,— у машинне відділення. Двигун став працювати напружено, аж захлинався. Мабуть, уже підіймають трал із морських глибин. Але самовільно й на мить не можна мені залишати робочого місця.

І тут капітан звелів мені із штурманської рубки:

— Вахтовий моторист! На палубу!

І, помовчавши, весело додав:

— Золоту рибку побачиш.

Я помчав залізними східцями нагору.

Рибалки саме висипали із сітей у трюм червону, аж вогнисту, рибу. Луска під сонячними стрілами сяяла. Наче полум'я. Торкнися рукою — і обпечешся. А довкола рибини все сипалися й сипалися на палубу і, підстрибуючи, били по ній своїм пружким золотистим тілом.

— Ну, як? Чи сподобалася тобі золота рибка? — питав далі капітан із штурманської рубки.

— Сподобалась...

— А чи знаєш, чого вона золота? — ховаючи усмішку, промовив він.— Бо плаває біля золота. На Алясці люди здавна ж золото добувають. Он ми рибалили біля Чукотки — там неподалік вугілля добувають: там і рибу витягали вугільну. Що не рибина — то наче вуглина. Чорна-чорна. А смачнішої не знайдеш. А тут, бач, золота...— так само весело докінчив капітан.

"Певна річ, капітан жартує,— подумав я.— Це ж просто нам так пощастило, що отут, на морському дні, ще й живого золота стільки".

Гори золотого окуня виловлювали ми кожної погожої днини. І якою ж радістю сяяли обличчя рибалок, коли над водою спливали сіті — трал, повні тої золотої риби.